KOMISJA
EUROPEJSKA

Bruksela, dnia 20.5.2020 r.
COM(2020) 506 final

Zalecenie

ZALECENIE RADY

w sprawie krajowego programu reform Estonii na 2020 r. oraz zawierające opinię Rady na temat przedstawionego przez Estonię programu stabilności na 2020 r.

Zalecenie

ZALECENIE RADY

w sprawie krajowego programu reform Estonii na 2020 r. oraz zawierające opinię Rady na temat przedstawionego przez Estonię programu stabilności na 2020 r.

RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 121 ust. 2 i art. 148 ust. 4,

uwzględniając rozporządzenie Rady (WE) nr 1466/97 z dnia 7 lipca 1997 r. w sprawie wzmocnienia nadzoru pozycji budżetowych oraz nadzoru i koordynacji polityk gospodarczych[1], w szczególności jego art. 5 ust. 2,

uwzględniając zalecenie Komisji Europejskiej,

uwzględniając rezolucje Parlamentu Europejskiego,

uwzględniając konkluzje Rady Europejskiej,

uwzględniając opinię Komitetu ds. Zatrudnienia,

uwzględniając opinię Komitetu Ekonomiczno-Finansowego,

uwzględniając opinię Komitetu Ochrony Socjalnej,

uwzględniając opinię Komitetu Polityki Gospodarczej,

a także mając na uwadze, co następuje:

(1) W dniu 17 grudnia 2019 r. Komisja przyjęła roczną strategię zrównoważonego wzrostu gospodarczego, rozpoczynając tym samym europejski semestr na rzecz koordynacji polityki gospodarczej w 2020 r. Uwzględniła ona w należytym stopniu Europejski filar praw socjalnych proklamowany przez Parlament Europejski, Radę i Komisję w dniu 17 listopada 2017 r. W dniu 17 grudnia 2019 r. na podstawie rozporządzenia (UE) nr 1176/2011 Komisja przyjęła również sprawozdanie przedkładane w ramach mechanizmu ostrzegania, w którym nie wskazała Estonii jako jednego z państw członkowskich, w przypadku których przeprowadzona zostanie szczegółowa ocena sytuacji. W tym samym dniu Komisja przyjęła również zalecenie dotyczące zalecenia Rady w sprawie polityki gospodarczej w strefie euro.

(2) Sprawozdanie krajowe na 2020 r. dotyczące Estonii[2] zostało opublikowane w dniu 26 lutego 2020 r. Zawarto w nim ocenę postępów Estonii w realizacji zaleceń dla tego kraju, przyjętych przez Radę w dniu 9 lipca 2019 r.[3], działań następczych podjętych w związku z zaleceniami z poprzednich lat, a także postępów Estonii w realizacji jej krajowych celów w ramach strategii „Europa 2020”.

---

[1] Dz.U. L 209 z 2.8.1997, s. 1.
[2] SWD(2020) 505 final.
[3] Dz.U. C 301 z 5.9.2019, s. 117.

(3) W dniu 11 marca 2020 r. Światowa Organizacja Zdrowia oficjalnie uznała epidemię COVID-19 za globalną pandemię. Pandemia stanowi poważne zagrożenie w zakresie zdrowia publicznego dla obywateli, społeczeństw i gospodarek. Znacznie obciąża krajowe systemy ochrony zdrowia i wywołuje zakłócenia w globalnych łańcuchach dostaw, wahania na rynkach finansowych, wstrząsy popytu konsumpcyjnego oraz negatywne efekty w różnych sektorach. Stwarza zagrożenie dla zatrudnienia, dochodów obywateli oraz działalności przedsiębiorstw. Doprowadziła do silnego wstrząsu gospodarczego, który już teraz ma poważne konsekwencje dla Unii Europejskiej. W dniu 13 marca 2020 r. Komisja przyjęła komunikat[4] wzywający do skoordynowanej reakcji gospodarczej na kryzys, obejmującej wszystkie istotne podmioty na poziomie krajowym i unijnym.

(4) Kilka państw członkowskich ogłosiło stan nadzwyczajny lub wprowadziło środki nadzwyczajne. Wszelkie tego typu środki powinny być wprowadzane pod warunkiem, że są ściśle proporcjonalne, konieczne, ograniczone w czasie i zgodne ze standardami europejskimi i międzynarodowymi. Powinny one podlegać nadzorowi demokratycznemu i niezależnej kontroli sądowej.

(5) W dniu 20 marca 2020 r. Komisja przyjęła komunikat w sprawie uruchomienia ogólnej klauzuli korekcyjnej w ramach paktu stabilności i wzrostu[5]. Klauzula, jak określono w art. 5 ust. 1, art. 6 ust. 3, art. 9 ust. 1 i art. 10 ust. 3 rozporządzenia (WE) nr 1466/97 oraz w art. 3 ust. 5 i art. 5 ust. 2 rozporządzenia (WE) nr 1467/97, ułatwia koordynację polityk budżetowych w czasie poważnego pogorszenia koniunktury gospodarczej. W swoim komunikacie Komisja podzieliła opinię Rady, że w świetle spodziewanego znacznego pogorszenia koniunktury gospodarczej w związku z pandemią COVID-19 obecne warunki pozwalają na uruchomienie tej klauzuli. W dniu 23 marca 2020 r. ministrowie finansów państw członkowskich zgodzili się z oceną Komisji. Uruchomienie ogólnej klauzuli korekcyjnej pozwala na czasowe odstępstwo od ścieżki dostosowawczej prowadzącej do średniookresowego celu budżetowego, pod warunkiem, że nie zagraża to stabilności finansów publicznych w średnim okresie. W swoim komunikacie Komisja przedstawiła Radzie opinię, że biorąc pod uwagę przewidywane poważne pogorszenie koniunktury gospodarczej w wyniku pandemii COVID-19, obecna sytuacja pozwala na uruchomienie klauzuli. Pozwala ona państwom członkowskim na odstąpienie od wymogów budżetowych, które miałyby zastosowanie w normalnych warunkach, a jednocześnie umożliwia Komisji i Radzie wprowadzenie niezbędnych środków koordynacji polityki w ramach paktu.

(6) Potrzebne są stałe działania, aby ograniczać i kontrolować rozprzestrzenianie się pandemii, wzmocnić odporność krajowych systemów ochrony zdrowia, złagodzić skutki społeczno-ekonomiczne za pomocą środków wspierających przedsiębiorstwa i gospodarstwa domowe oraz aby zapewnić odpowiednie warunki bezpieczeństwa i higieny w miejscu pracy w celu wznowienia aktywności gospodarczej. Unia powinna w pełni wykorzystywać dostępne jej narzędzia, aby wspierać wysiłki państw członkowskich w tym zakresie. Jednocześnie państwa członkowskie i Unia powinny wspólnie przygotowywać środki konieczne do przywrócenia normalnego funkcjonowania naszych społeczeństw i gospodarek oraz zrównoważonego wzrostu gospodarczego, uwzględniając między innymi transformację ekologiczną i cyfrową oraz wyciągając wnioski z kryzysu.

---

4 COM(2020) 112 final.

5 COM(2020) 123 final.

(7) Kryzys związany z COVID-19 unaocznił elastyczność, jaką zapewnia jednolity rynek, umożliwiając dostosowanie się do nadzwyczajnych sytuacji. Aby jednak zapewnić szybkie i sprawne przejście do etapu odbudowy gospodarki oraz przywrócenia swobodnego przepływu towarów, usług i pracowników, należy znieść nadzwyczajne środki utrudniające normalne funkcjonowanie jednolitego rynku, gdy tylko przestaną one być konieczne. Obecny kryzys pokazał, że sektor ochrony zdrowia musi dysponować planami gotowości na wypadek sytuacji kryzysowej, które powinny w szczególności obejmować ulepszone strategie zakupów, zdywersyfikowane łańcuchy dostaw oraz rezerwy strategiczne podstawowych produktów i materiałów. Są to kluczowe elementy konieczne do opracowania szerzej zakrojonych planów gotowości na wypadek sytuacji kryzysowej.

(8) Prawodawca Unii już znowelizował odpowiednie ramy legislacyjne[6], aby umożliwić państwom członkowskim uruchomienie wszystkich niewykorzystanych zasobów z europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych w celu przeciwdziałania nadzwyczajnym skutkom pandemii COVID-19. Zmiany te zapewnią dodatkową elastyczność oraz uproszczą i usprawnią procedury. Aby zmniejszyć presję na przepływy środków pieniężnych, państwom członkowskim umożliwiono również skorzystanie w roku obrachunkowym 2020–2021 ze stopy dofinansowania z budżetu Unii w wysokości 100 %. Zachęca się Estonię do pełnego wykorzystania tych możliwości, aby wesprzeć osoby i sektory, które są najbardziej narażone na trudności.

(9) Społeczno-ekonomiczne skutki pandemii najprawdopodobniej będą rozkładać się nierównomiernie w poszczególnych sektorach i regionach ze względu na różne modele specjalizacji. Grozi to pogłębieniem się dysproporcji w Estonii. Obecna sytuacja, która grozi również przejściowym zniweczeniem procesu konwergencji między państwami członkowskimi, wymaga ukierunkowanych działań politycznych.

(10) W dniu 30 kwietnia 2020 r. Estonia przedłożyła swój krajowy program reform na 2020 r., a w dniu 28 kwietnia 2020 r. – swój program stabilności na 2020 r. W celu uwzględnienia powiązań między tymi dwoma programami poddano je jednoczesnej ocenie.

(11) Estonia jest obecnie objęta częścią zapobiegawczą paktu stabilności i wzrostu. W dniu 13 lipca 2018 r. Rada zaleciła Estonii zapewnienie, by nominalna stopa wzrostu publicznych wydatków pierwotnych netto[7] nie przekroczyła 4,1 % w 2019 r., co odpowiadałoby rocznej korekcie strukturalnej wynoszącej 0,6 % PKB. Ocena ogólna Komisji potwierdza znaczne odchylenie od zalecanej ścieżki dostosowania

---

[6] Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2020/460 z dnia 30 marca 2020 r. zmieniające rozporządzenia (UE) nr 1301/2013, (UE) nr 1303/2013 oraz (UE) nr 508/2014 w odniesieniu do szczególnych środków w celu uruchomienia inwestycji w systemach ochrony zdrowia państw członkowskich oraz w innych sektorach ich gospodarek w odpowiedzi na epidemię COVID-19 (Inicjatywa inwestycyjna w odpowiedzi na koronawirusa) (Dz.U. L 99 z 31.3.2020, s. 5) oraz Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2020/558 z dnia 23 kwietnia 2020 r. zmieniające rozporządzenia (UE) nr 1301/2013 i (UE) nr 1303/2013 w odniesieniu do szczególnych środków zapewniających wyjątkową elastyczność na potrzeby wykorzystania europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych w odpowiedzi na epidemię COVID-19 (Dz.U. L 130 z 24.4.2020, s. 1).

[7] Publiczne wydatki pierwotne netto to wydatki publiczne ogółem z wyłączeniem wydatków z tytułu odsetek, wydatków na programy unijne w pełni równoważonych dochodami z funduszy unijnych oraz niedyskrecjonalnych zmian w wydatkach na zasiłki dla bezrobotnych. Nakłady brutto na środki trwałe finansowane z zasobów krajowych rozkłada się na okres czterech lat. Uwzględnia się działania dyskrecjonalne po stronie dochodów lub prawnie przewidziany wzrost dochodów. Działania jednorazowe, zarówno po stronie dochodów, jak i wydatków, są saldowane.

prowadzącej do osiągnięcia średniookresowego celu budżetowego w 2019 r. Niemniej jednak w związku z uruchomieniem ogólnej klauzuli korekcyjnej dalsze kroki w ramach procedury znacznego odchylenia nie są uzasadnione.

(12) W programie stabilności na 2020 r. rząd planuje pogorszenie salda nominalnego z deficytu na poziomie 0,3 % PKB w 2019 r. do deficytu w wysokości 10,1 % PKB w 2020 r. Prognozuje się, że deficyt pogłębi się do 3,8 % PKB w 2021 r. W programie stabilności na 2020 r. przewiduje się, że relacja długu sektora instytucji rządowych i samorządowych do PKB po spadku w 2019 r. do 8,4 % PKB wzrośnie w 2020 r. do 21,9 %. Na perspektywy makroekonomiczne i budżetowe wpływa duża niepewność spowodowana pandemią COVID-19.

(13) W odpowiedzi na pandemię COVID-19 oraz w ramach skoordynowanego unijnego podejścia Estonia wprowadziła środki budżetowe mające na celu zwiększenie możliwości systemu ochrony zdrowia, powstrzymanie pandemii oraz pomoc tym osobom i sektorom, które zostały szczególnie dotknięte jej skutkami. Zgodnie z programem stabilności na 2020 r. łączna wartość środków budżetowych wynosi 4,3 % PKB. Środki te obejmują wzmocnienie usług opieki zdrowotnej, pomoc doraźną dla przedsiębiorstw znajdujących się w trudnej sytuacji, tymczasowe subsydia płacowe oraz wyższe inwestycje publiczne. Ponadto Estonia zapowiedziała środki, które nie mając bezpośredniego wpływu na budżet, przyczynią się do wsparcia płynności przedsiębiorstw. Środki te obejmują gwarancje kredytowe i pożyczki dla przedsiębiorstw w wysokości 8,7 % PKB. Ogólnie rzecz biorąc, środki wprowadzane przez Estonię są zgodne z wytycznymi określonymi w komunikacie Komisji w sprawie skoordynowanej reakcji gospodarczej na pandemię COVID-19. Pełne wdrożenie tych środków, a następnie zmiana kierunku polityk budżetowych w sposób, który umożliwi osiągnięcie rozważnej średniookresowej sytuacji budżetowej, kiedy pozwolą na to warunki ekonomiczne, przyczyni się do zachowania stabilności finansów publicznych w perspektywie średnioterminowej.

(14) Według prognozy Komisji z wiosny 2020 r. przy założeniu niezmiennego kursu polityki saldo sektora instytucji rządowych i samorządowych Estonii w 2020 r. wyniesie -8,3 % PKB, a w 2021 r. osiągnie -3,4 % PKB. Prognozuje się, że wskaźnik zadłużenia sektora instytucji rządowych i samorządowych pozostanie poniżej poziomu 60 % PKB w 2020 i 2021 r., osiągając poziom 22,6 % w 2021 r. Komisja przewiduje, że deficyt sektora instytucji rządowych i samorządowych w 2020 r. będzie niższy niż to zakładano w programie stabilności, co odzwierciedla różnice w prognozach makroekonomicznych.

(15) W dniu 20 maja 2020 r. Komisja opublikowała sprawozdanie sporządzone zgodnie z art. 126 ust. 3 Traktatu w związku z planowanym przekroczeniem przez Estonię w 2020 r. progu deficytu wynoszącego 3 % PKB. Ogólnie rzecz biorąc, analiza wskazuje, że kryterium deficytu określone w Traktacie i rozporządzeniu (WE) nr 1467/1997 nie jest spełnione.

(16) W okresie od dnia 12 marca 2020 r. do dnia 17 maja 2020 r. rząd Estonii wprowadził sytuację nadzwyczajną w związku z pandemią COVID-19. Natychmiastowa reakcja rządu miała na celu zapobieżenie dalszemu rozprzestrzenianiu się wirusa i zapewnienie możliwie jak najbardziej normalnego funkcjonowania gospodarki Estonii. Ograniczenia mające na celu powstrzymanie rozprzestrzeniania się pandemii miały poważny wpływ na gospodarkę. Od momentu ogłoszenia sytuacji nadzwyczajnej liczba zarejestrowanych bezrobotnych wzrosła o 35 %. Największą liczbę nowych bezrobotnych odnotowano w takich sektorach jak: handel detaliczny

i obsługa klienta, budownictwo, gastronomia, zakwaterowanie i organizacja imprez. Przewiduje się, że bezrobocie wzrośnie do 9,2 % w 2020 r. i spadnie do 6,5 % w 2021 r. W dniu 15 kwietnia 2020 r. parlament Estonii zatwierdził dodatkowy budżet na 2020 r. Wprowadzono nowe środki mające na celu utrzymanie miejsc pracy, aby uniknąć masowych zwolnień i zapewnić płynność przedsiębiorstwom. Budżet obejmuje szeroki zakres środków, w tym wsparcie dla sektora opieki zdrowotnej, gmin i niektórych programów inwestycyjnych, a także nieukierunkowane wsparcie na utrzymanie płynności finansowej przedsiębiorstw (takie jak systemy gwarancji i odroczenia płatności podatków). Niektóre szczególne środki opracowano z myślą o mikroprzedsiębiorstwach i sektorze turystyki, w tym pewne środki ukierunkowane na regiony najbardziej dotknięte. Wprowadzono dodatkowe środki podatkowe, takie jak tymczasowe obniżenie podatku akcyzowego od oleju napędowego, gazu ziemnego i energii elektrycznej. Pakiet środków obejmuje tymczasowe zawieszenie płatności składek do drugiego filaru publicznego systemu emerytalnego.

(17) Estonia przyjęła znaczne środki w celu powstrzymania rozprzestrzeniania się wirusa COVID-19 i jego wpływu na zdrowie. Niemniej jednak w wyniku wybuchu pandemii COVID-19 wyszły na jaw pewne słabości strukturalne systemu ochrony zdrowia związane z ograniczonymi zasobami finansowymi i ludzkimi. Odporność systemu nadwyrężyły niedobory personelu medycznego oraz nierówności w dostępie do podstawowej opieki zdrowotnej i dostępności kluczowych produktów medycznych. Estonia boryka się również z problemem zaległości dotyczących odroczonych i niedostępnych zabiegów leczniczych, które powstały w wyniku sytuacji nadzwyczajnej. Ponadto nawet przed wystąpieniem pandemii poziom niezaspokojonych – według subiektywnej oceny – potrzeb w zakresie opieki medycznej w Estonii, – ze względu na długie terminy oczekiwania zarówno w przypadku opieki podstawowej, jak i specjalistycznej, był jednym z najwyższych w Unii. Czynniki te i zagrożenia związane z określonym stylem życia pozwalają wyjaśnić zły stan zdrowia ludności. Poprawa dostępności i odporności systemu ochrony zdrowia jest warunkiem koniecznym zapewnienia skutecznej reakcji na rozprzestrzenianie się pandemii i sprostania wyzwaniom związanym ze stanem zdrowia ludności.

(18) Poprawa adekwatności siatki bezpieczeństwa socjalnego jest w Estonii od dawna wyzwaniem. Nawet przed obecnym kryzysem skuteczność świadczeń społecznych w Estonii w zmniejszaniu ubóstwa oceniano poniżej średniej UE. Istnieją ponadto luki w systemie świadczeń dla bezrobotnych w przypadku osób znajdujących się w nietypowych formach zatrudnienia i osób zatrudnianych na krótkie okresy. Negatywny wpływ pandemii COVID-19 na zatrudnienie i dochody, w połączeniu z brakiem odpowiedniej ochrony, może zwiększyć ubóstwo, w szczególności w przypadku gospodarstw domowych bez osób pracujących. Estonia wprowadziła tymczasowy mechanizm zmniejszonego wymiaru czasu pracy w postaci specjalnej dotacji dla poszkodowanych przedsiębiorstw, celem utrzymania zatrudnienia. Środek ten jest ograniczony do okresu dwóch miesięcy, co może być niewystarczające do złagodzenia skutków kryzysu, ponieważ trudności mogą trwać dłużej i w niektórych sektorach gospodarki dawać się odczuć z opóźnieniem. Pandemia pogłębiła trudności z zapewnieniem przystępnych cenowo i dostępnych usług społecznych, w tym usług opieki długoterminowej, zwłaszcza dla osób starszych, osób niepełnosprawnych i osób o niskich dochodach. Utrzymanie planu zintegrowanego świadczenia usług socjalnych i zdrowotnych pomogłoby sprostać tym wyzwaniom. Ważne jest zapewnienie w odpowiednim czasie znaczącego zaangażowania partnerów społecznych

w opracowywanie procesu wyjścia z kryzysu i odbudowy gospodarki, przy jednoczesnym wzmacnianiu ich zdolności w tym zakresie.

(19) Kryzys związany z COVID-19 dotknął estońskie przedsiębiorstwa w wielu sektorach, najbardziej ucierpiały jednak małe i średnie przedsiębiorstwa. Negatywny wpływ na działalność gospodarczą wiązał nie tylko z ograniczeniami, ale również ze spadkiem popytu na rynkach eksportowych i zakłóceniami globalnych łańcuchów wartości. Środki pomocy na utrzymanie płynności finansowej wprowadzone przez rząd mają na celu pomoc w łagodzeniu skutków, a ich szybkie i skuteczne wdrożenie będzie miało kluczowe znaczenie dla wspierania rentownych przedsiębiorstw we wszystkich sektorach dotkniętych kryzysem, przy jednoczesnym utrzymaniu odporności sektora bankowego. Pomocne w poprawie płynności finansowej małych i średnich przedsiębiorstw może być także odroczenie płatności podatków i możliwość tymczasowego zawieszenia spłat kredytów. Proces odbudowy gospodarki będzie ponadto zależał od sposobu ukierunkowania inwestycji. Obecny kryzys uwydatnił znaczenie rozwiązań cyfrowych i innowacyjnych w podtrzymaniu funkcjonowania gospodarki. Administracja elektroniczna funkcjonuje wprawdzie dobrze, potrzebna jest jednak dalsza cyfryzacja małych i średnich przedsiębiorstw, która zwiększyłaby ich odporność i pomogłaby przyspieszyć odbudowę gospodarki, sprzyjając wzrostowi wydajności w perspektywie średnioterminowej. W ostatnich latach cała gospodarka staje się coraz bardziej cyfrowa. Jednak wykorzystanie technologii informacyjnych i komunikacyjnych w sektorze produkcyjnym jest jak dotąd powolne. Chociaż ogólne wyniki Estonii w zakresie innowacji poprawiły się w 2019 r., poziom zdolności innowacyjnych i działalności innowacyjnej opartych na badaniach naukowych, jakie odnotowuje się w sektorze przedsiębiorstw, jest nadal niski. Innowacje oparte na badaniach naukowych i wprowadzenie innowacyjnych rozwiązań w przedsiębiorstwach mogłyby poprawić konkurencyjność kraju i pobudzić wzrost gospodarczy. Aby pomóc przedsiębiorstwom wyjść kryzysu, ważne będzie zapewnienie im odpowiedniego dostępu do finansowania, w tym finansowania kapitałowego dla przedsiębiorstw typu start-up.

(20) Do wsparcia odbudowy gospodarki ważne będzie, aby przyspieszyć realizację gotowych projektów w zakresie inwestycji publicznych i promować inwestycje prywatne, w tym w drodze odpowiednich reform. Jak ukazano w szczególności w krajowym planie w dziedzinie energii i klimatu, zrównoważony wzrost gospodarczy w Estonii zależy od postępów w dziedzinie dekarbonizacji przez zmniejszanie intensywności emisji dwutlenku węgla w sektorach energetyki, transportu i budownictwa, restrukturyzację przemysłu wydobycia łupka bitumicznego i poprawę produktywności zasobów, w tym wdrażanie modeli biznesowych gospodarki o obiegu zamkniętym. Efektywność wykorzystania zasobów w Estonii jest jedną z najniższych w Unii, a zużycie energii przewyższa średnią UE. Posiadanie nadrzędnej strategii dotyczącej gospodarki o obiegu zamkniętym, uzupełniającej krajowy plan w dziedzinie energii i klimatu, pomogłoby w dążeniu do dekarbonizacji, ograniczeniu negatywnego wpływu przemysłu wydobycia łupka bitumicznego na środowisko i pobudzeniu gospodarki. Ze względu na peryferyjne położenie Estonii i małą gęstość zaludnienia kluczowe znaczenie dla działalności gospodarczej i eksportowej tego kraju ma dobrze funkcjonujący i połączony z innymi sieciami system transportowy. Estońska infrastruktura transportowa boryka się z problemami w zakresie jakości sieci połączeń i zrównoważoności. Transport kolejowy i intermodalny jest nadal słabo rozwinięty. Emisje gazów cieplarnianych z transportu drogowego wzrosły w ostatnich latach, a udział energii ze źródeł odnawialnych w transporcie pozostaje poniżej celów krajowych. Do kluczowych priorytetów inwestycyjnych Estonii należą: projekt Rail

Baltica i projekty w zakresie międzysystemowych połączeń energetycznych, których celem jest poprawa bezpieczeństwa i integracji z jednolitym rynkiem. Wspieranie projektów inwestycyjnych uwzględniających aspekty środowiskowe i klimatyczne ma kluczowe znaczenie dla trwałej odbudowy gospodarki i zmniejszania dysproporcji między regionami. Programowanie Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji na lata 2021–2027 mogłoby pomóc Estonii sprostać niektórym wyzwaniom związanym z przejściem na gospodarkę neutralną dla klimatu, w szczególności na terytorium objętym załącznikiem D do sprawozdania krajowego. Pozwoliłoby to Estonii optymalnie wykorzystać ten fundusz.

(21) Estoński sektor bankowy jest ogólnie rzecz biorąc w dobrej kondycji, nadal jednak istnieje ryzyko prania pieniędzy. Wprowadzono wprawdzie środki mające na celu ograniczenie narażenia na ryzyko przez zmniejszenie odsetka depozytów nierezydentów, jednak krajowa ocena ryzyka nie obejmuje innych produktów, które mogą stwarzać ryzyko, takich jak usługi powiernicze dla klientów niebędących rezydentami. Aktualizacja krajowej oceny ryzyka zapewniłaby odpowiednią identyfikację ryzyka i pozwoliłaby wdrożyć niezbędne środki ograniczające je. Podjęto już wprawdzie działania nadzorcze wobec banków i instytucji płatniczych, które nie przestrzegają przepisów, istnieje jednak możliwość dalszej poprawy skuteczności nadzoru i egzekwowania przepisów. W szczególności nie przyjęto jeszcze szeregu aktów ustawodawczych w celu wzmocnienia ram zapobiegawczych, zwiększenia skuteczności środków konfiskaty i zwiększenia sankcji administracyjnych. Dochodzenia w sprawach związanych z praniem pieniędzy przebiegają powoli. Nie wzmocniono jeszcze wystarczająco zdolności organu nadzoru finansowego i nie wdrożono w pełni podejścia do nadzoru opartego na analizie ryzyka, w szczególności w odniesieniu do tematycznych kontroli na miejscu. Wymiana informacji między jednostką analityki finansowej a organami ścigania nie jest prowadzona w sposób wystarczająco aktywny.

(22) Obecne zalecenia koncentrują się wprawdzie na łagodzeniu społeczno-gospodarczych skutków pandemii i ułatwianiu odbudowy gospodarki, jednak wydane w 2019 r. zalecenia dla tego kraju, przyjęte przez Radę w dniu 9 lipca 2019 r., obejmowały również reformy, które są niezbędne do podjęcia średnio- i długoterminowych wyzwań strukturalnych. Zalecenia te pozostają aktualne i będą nadal monitorowane w ramach kolejnego rocznego cyklu europejskiego semestru. Podobnie jest w przypadku zaleceń dotyczących polityk gospodarczych związanych z inwestycjami. Zalecenia te należy uwzględniać do celów strategicznego programowania finansowania w ramach polityki spójności w okresie po 2020 r., w tym do celów środków ograniczających i strategii wyjścia wdrażanych w odpowiedzi na obecny kryzys.

(23) Europejski semestr zapewnia ramy stałej koordynacji polityki gospodarczej i zatrudnienia w Unii, która może przyczynić się do osiągnięcia gospodarki zrównoważonej. W swoich krajowych programach reform na 2020 r. państwa członkowskie podsumowały postępy w realizacji określonych przez Organizację Narodów Zjednoczonych celów zrównoważonego rozwoju. Poprzez pełną realizację poniższych zaleceń Estonia przyczyni się do postępów w realizacji celów zrównoważonego rozwoju oraz do wspólnych wysiłków na rzecz zapewnienia konkurencyjnej zrównoważoności w Unii.

(24) Zasadnicze znaczenie dla szybkiego zniwelowania skutków gospodarczych pandemii COVID-19 ma ścisła koordynacja między gospodarkami w unii gospodarczej i walutowej. Jako państwo, którego walutą jest euro, Estonia powinna – uwzględniając

wskazówki polityczne Eurogrupy – zapewnić, aby jej polityka była spójna z zaleceniami dla strefy euro i skoordynowana z polityką innych państw członkowskich strefy euro.

(25) W ramach europejskiego semestru w 2020 r. Komisja przeprowadziła wszechstronną analizę polityki gospodarczej Estonii, którą opublikowała w sprawozdaniu krajowym na 2020 r. Komisja oceniła również program stabilności na 2020 r. i krajowy program reform na 2020 r., a także działania następcze podjęte w odpowiedzi na zalecenia skierowane do Estonii w poprzednich latach. Wzięła pod uwagę nie tylko ich znaczenie dla stabilnej polityki budżetowej i społeczno-gospodarczej w Estonii, ale także ich zgodność z unijnymi przepisami i wytycznymi, ze względu na konieczność wzmocnienia ogólnego zarządzania gospodarczego w Unii przez wnoszenie na szczeblu unijnym wkładu w przyszłe decyzje krajowe.

(26) W świetle tej oceny Rada przeanalizowała program stabilności na 2020 r., a jej opinia[8] znajduje odzwierciedlenie w szczególności w zaleceniu 1 poniżej,

NINIEJSZYM ZALECA Estonii podjęcie w latach 2020 i 2021 działań mających na celu:

1. Zgodnie z ogólną klauzulą korekcyjną podjęcie wszelkich działań niezbędnych do skutecznego zaradzenia pandemii, utrzymania gospodarki i wsparcia odbudowy gospodarki. W przypadku gdy warunki gospodarcze na to pozwalają, prowadzenie polityki budżetowej mającej na celu osiągnięcie rozważnej średniookresowej sytuacji budżetowej i zapewnienie zdolności obsługi zadłużenia, przy jednoczesnym zwiększeniu inwestycji. Poprawę dostępności i odporności systemu ochrony zdrowia, w tym przez zajęcie się problemem niedoboru pracowników służby zdrowia, wzmocnienie podstawowej opieki zdrowotnej i zadbanie o zaopatrzenie w kluczowe produkty medyczne.

2. Zwiększenie adekwatności siatki bezpieczeństwa socjalnego, w tym przez rozszerzenie zakresu świadczeń dla bezrobotnych.

3. Przyspieszenie realizacji gotowych projektów w zakresie inwestycji publicznych i promowanie prywatnych inwestycji, aby wspierać odbudowę gospodarki. Ukierunkowanie inwestycji na transformację ekologiczną i cyfrową, w szczególności na cyfryzację przedsiębiorstw, badania naukowe i innowacje, czyste i wydajne wytwarzanie i wykorzystywanie energii, efektywną gospodarkę zasobami i zrównoważony transport, co będzie przyczyniać się do stopniowej dekarbonizacji gospodarki. Wspieranie zdolności innowacyjnych małych i średnich przedsiębiorstw oraz zapewnienie wystarczającego dostępu do finansowania.

4. Wzmożenie wysiłków w celu zapewnienia skutecznego nadzoru i egzekwowania ram przeciwdziałania praniu pieniędzy.

Sporządzono w Brukseli dnia r.

W imieniu Rady
Przewodniczący

[8] Na podstawie art. 5 ust. 2 rozporządzenia Rady (WE) nr 1466/97.